

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Kamercommissie Economische Zaken
mw Ingrid Michon-Derkzen, voorzitter
dhr Reinder Reinders, adj. griffier
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag

Briefnummer
24-123069

Onderwerp
Inbreng VNO-NCW en MKB-Nederland
Rondetafelgesprek over het Draghi-rapport

Den Haag
06 december 2024

Telefoonnummer
+31703490440

E-Mail
quaedvlieg@vnoncw-mkb.nl

Geachte voorzitter, geachte griffie,

Op woensdag 11 december aanstaande zal de Vaste Kamercommissie Economische Zaken een rondetafelgesprek houden over het Draghi-rapport. Als grootste ondernemersorganisaties van Nederland willen VNO-NCW en MKB-Nederland graag een aantal van onze inzichten over het Draghi-rapport en de doorwerking daarvan in het nieuwe Europese beleid met de Vaste Kamercommissie Economische Zaken delen. Graag willen wij u daarom vragen om deze brief onder de leden van de vaste Kamercommissie Economische Zaken te verspreiden.

Appreciatie conclusies Draghi-rapport

Het Draghi-rapport stelt voorop dat het concurrentievermogen van de EU onder grote druk staat vanwege achterblijvende productiviteitsgroei, geopolitieke verschuivingen en afbrokkelend multilateralisme. Het verbeteren van het concurrentievermogen is volgens Draghi een 'existentiële uitdaging' omdat Europa haar welvaart, sociale zekerheidstelsel en strategische beleidsdoelen anders niet kan halen. Als Europa niet kan leveren op deze terreinen, wordt de EU volgens Draghi in haar voortbestaan bedreigd.

We kunnen ons geheel vinden in deze probleemstelling. Het gepubliceerde rapport stelt terecht dat Europa voor grote uitdagingen staat op het gebied van innovatie, concurrentievermogen en strategische autonomie. Om één tekenend feit uit het rapport te lichten: de VS is goed voor 52% van de totale hoeveelheid Venture Capital in de wereld, terwijl de EU niet verder dan 5% komt. De economische groei van de Europese Unie blijft al jaren structureel achter ten opzichte van andere machtsblokken zoals de VS en China. Sinds 1993 is de Amerikaanse economie bijna 30% groter geworden dan die van de EU, en ligt met name de arbeidsproductiviteit hier aanzienlijk lager dan in de VS. Draghi erkent dit probleem en roept terecht op tot intensievere Europese samenwerking en grootschalige investeringen in energie-infrastructuur, innovatie en veiligheid.

Het is zaak dat Nederland nauw en constructief betrokken is bij de concrete invulling van Draghi's agenda in nieuw Europees beleid. De volgende elementen zijn van groot belang om de competitiviteits-agenda tot een succes te maken.

1) *Interne Markt, beperking administratieve lasten, mkb beleid*

- De Commissie komt medio 2025 met de **horizontale Interne Markt strategie**. Doel zou moeten zijn een echt level playing field in Europa, dat vraagt een concrete en actiegerichte aanpak om daar te komen.
- Dat vraagt ten eerste om **technisch monnikenwerk** om de bestaande barrières één voor één op te heffen. Die barrières zijn goed geïnventariseerd in rapporten van ondernemersorganisaties zoals BusinessEurope¹, EuroCommerce², Eurochambres³ en de European Roundtable of Industry (ERT).⁴
- Ten tweede vraagt de interne markt agenda **een strategische keuze om bij tegenstrijdige belangen het algemene doel van versterking van de interne markt voor ogen te houden**. Ook binnen business to business betrekkingen moet uitgangspunt zijn dat er geen handelsbarrières worden opgetuigd op basis van nationaliteit of vestigingsplaats van andere bedrijven. Daarbij is wel belangrijk dat de Commissie altijd alle betrokken partijen betreft bij de analyse en *fact finding*.
- De **basisprincipes van de mededinging**, vrije en eerlijke concurrentie, blijven cruciaal voor een goed functionerende interne markt en moeten in de nieuwe benadering van mededingingsrecht overeind blijven.
- **Staatssteun** is in de huidige wereld niet meer weg te denken, maar behoeft een helder Europees normenkader en effectieve handhaving om marktverstoring te voorkomen. Gerichte **financiering op Europees niveau** is nodig ipv verruiming nationale staatsteunkaders.
- Om de **administratieve lasten** als gevolg van bestaande en nieuwe Europese regelgeving te beteugelen, met name ook voor het mkb, moeten alle wetsvoorstellen aan deugdelijke *impact assessments* worden onderworpen.
- Focus op **het effect op het MKB** is nodig bij alle nieuwe EU-wetgeving. *Think small first* is een goed startpunt van het wetgevingsproces. Het is zaak mkb-beleid van de vorige Commissie – o.a. mkb-dialogen, mkb-gezant en mkb-relief package – daadwerkelijk te implementeren.
- De Commissie moet daarnaast een beleidslijn hanteren om gedelegeerde handelingen alleen vast te stellen als ze echt noodzakelijk zijn, en in dat geval zo lastenarm mogelijk. Een *'simplification revolution'* is nodig.
- **Directe importen** aan de consument hebben een enorme omvang bereikt en veroorzaken vaak oneerlijke concurrentie. Concrete maatregelen en betere handhaving zijn nodig.

2) *Clean Industrial Deal en milieubeleid*

- De **Clean Industrial Deal** moet de doelstellingen van de Green Deal combineren met een gericht industriebeleid dat concurrentiekracht, leveringszekerheid, werkbaarheid en coherentie verzekert.
- **Concrete bouwstenen** zijn onder andere concurrerende energieprijzen, uitbouw van (grensoverschrijdende) energie-infrastructuur, versterking van de marktvaart naar duurzame producten en versnelling van vergunningverlening voor investeringen en een oplossing voor het 'exportgat' in de CBAM (CO2 heffing aan de grens).

¹ [EU single market strategy | BusinessEurope](#)

² [Single Market Barriers Overview \(eurocommerce.eu\)](#)

³ [2024 Eurochambres Single Market Survey: overcoming obstacles, developing solutions - Eurochambres](#)

⁴ [Single Market - Compendium of obstacles - 13 Feb 2024 \(ert.eu\)](#)

- Om de **circulaire economie** te realiseren moet een markt gecreëerd worden voor secundaire materialen.
- Prioriteit is ook **waterweerbaarheid**, zowel aan de kwaliteit als aan de beschikbaarheid van water.

3) *Innovatie, digitalisering, technologiebeleid*

- De EU moet haar sterke positie op sleuteltechnologieën herwinnen, bijvoorbeeld met een **Europese Technologiestrategie naar Nederlands voorbeeld**.
- **Op Europees niveau is meer geld nodig voor innovatie en industriebeleid** in het volgende Europese kaderprogramma, om zo bij te dragen aan het behalen van de 3%-doelstelling in lijn met de Lissabon criteria. Ook moet de deelname van het bedrijfsleven aan het programma omhoog.
- **Nederland moet waar opportuun deelnemen aan technologie projecten** van Europees belang (IPCEI's) en daarvoor budget vrijmaken.
- In het **digitale domein** is een **focus op implementatie en investeringen nodig evenals** meer **regulatory sandboxes** komen voor digitale producten en diensten, zodat deze sneller op de markt kunnen komen.
- Bij de komende **evaluatie van de GDPR/AVG** moet de focus liggen op het reduceren van administratieve lasten, zeker voor het MKB.

4) *Investeringen, kapitaalmarktunie, nieuw meerjarig budget*

- De **kapitaalmarktunie** of, in de termen van Draghi, de spaar- en investeringsunie, **moet verder gebracht worden**.
- Op korte termijn kan dat door **een aantal concrete maatregelen**, gericht op het faciliteren van de financiële sector bij de financiering van de grote transitie.
- Op de langere termijn moeten we bereid zijn ook **meer fundamentele vragen** aan de orde te stellen, zoals over nationale regelingen van faillissementsrecht en de bevordering van kapitaalgedekte nationale pensioensystemen in de EU. Die discussie moet nu beginnen.
- Het is van belang bij de herziening van de **overheidsaanbestedingen** groene en sociale factoren, alsmede de toegang voor mkb mee te wegen.
- De onderhandelingen over het gepubliceerde Commissievoorstel voor een **digitale euro** lopen in 2025 door. Een uiteindelijk politiek akkoord biedt meerwaarde in het huidige betaallandschap, en kosten en financiële instabiliteit minimaliseren. Er liggen nog veel open vragen. Indien nodig moet meer tijd voor dit proces genomen worden, zodat het uiteindelijk resultaat draagvlak heeft.

5) *Sociaal beleid, skills en gezondheidszorg*

- De Commissie heeft een **ambitieuze sociale agenda** gepresenteerd, maar veel is nog niet ingevuld. Inzetten op versterking van de Europese vaardighedenagenda, het bevorderen van arbeidsmigratie via de EU-talentpool en snelle totstandkoming van het nieuwe Pact voor de Europese sociale dialoog zullen in dit kader cruciaal zijn.
- Bij **Europees zorgbeleid** is de Critical Medicines Act, die de afhankelijkheden m.b.t. kritieke medicijnen moet verminderen, nodig om een evenwicht realiseren tussen zekerheden en kosten.
- In het Pharmaceutical Package moet een balans worden gevonden tussen een **stimulerend investeringsklimaat voor innovatieve geneesmiddelen** en verdere verduurzaming van de keten.

- De evaluatie van de **Medical Devices Regulation** zou ertoe moeten leiden dat Europa competitief blijft in het veld van medtech. Meer Europese samenwerking is nodig op het gebied van preventie, o.a. van pandemieën.

6) *Defensie, veiligheid, weerbaarheid*

- Het is positief dat **Europese militaire slagkracht en veiligheid** hoog op de politieke agenda staan, o.a. met een Europese Defensie Industrie Strategie en een Eurocommissaris voor Defensie.
- Een **gelijk speelveld binnen de Europese defensiemarkt en vergaande samenwerking met NAVO-partners** zijn van groot belang, en vereisen een sterke positie van de Nederlandse defensie-industrie en een goede aansluiting tussen nationaal en Europees beleid om fragmentatie te voorkomen.
- Ook moeten er **investeringsinstrumenten komen om de militaire productie op te schalen**, met aandacht voor de positie van kleinere lidstaten.

7) *Economisch buitenlands beleid*

- In het kader van de economische veiligheidsstrategie moet nu in beginsel **geen screening van uitgaande investeringen plaatsvinden**, omdat er al vergelijkbare instrumenten bestaan.
- In het kader van weerbaarheid moeten **meer handelsverdragen** worden afgesloten door lopende onderhandelingen af te ronden en nieuwe te openen. De relatie met de **VS** is gebaseerd op gemeenschappelijke waarde en samenwerking in de wereld, de relatie met **China** op derisking en reciprociteit en effectief gebruik van handelsdefensieve instrumenten. De **WTO** blijft een pijler van het internationale handelssysteem.
- De **uitbreiding van de EU roept nog veel vragen op**, o.a. hoe de EU kandidaat-lidstaten gesteund kunnen worden om aan de toetredingscriteria te kunnen voldoen, en hoe de EU zelf klaar kan worden gemaakt voor uitbreiding. Voorop staat dat toekomstige toetreding van landen op verdienste gebaseerd moet zijn.

Het Draghi-rapport biedt een waardevolle blauwdruk voor het versterken van de Europese concurrentiekracht. Echter, de implementatie van de aanbevelingen vereist een gezamenlijke inspanning van alle lidstaten en een gevoel van urgentie dat momenteel ontbreekt. Het is daarom van het grootste belang dat de Nederlandse en Europese politiek de handen ineenslaan en de noodzakelijke stappen zetten om de economische toekomst van Europa veilig te stellen.

Met vriendelijke groet,